

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан факультету педагогіки
і психології

акад. Бондар В. І.

_(підпис)

«___» _____ 20___
року

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни за вибором студентів
«Культурно-дозвілєва діяльність дітей»
(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітнього рівня _____ **бакалавр**

(бакалавр/магістр)

галузі знань _____ **01 Освіта**

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності _____ **012 Дошкільна освіта**

(код і назва спеціальності)

Шифр за навчальним планом СВ05

Київ - 2019

Розробники програми: канд.пед наук, доцент Корень А.М.
Викладач Кучковська А.І.

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Вченої ради НПУ імені
М. П. Драгоманова від «05» «квітня» 2018 р., протокол № ____.

Затверджено на засіданні кафедри методик та технологій дошкільної освіти

«27 » серпня 2019 року, протокол № 1 .

Завідувач кафедри _____ Луценко І. О.
(прізвище, ініціали) (підпис)

1.Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Кількість кредитів – 3 ЄКТС		Методи навчання 1) Лекції. Семінарські заняття; 2) Телекомунікаційне навчання студента з викладачем; 3) Використання мультимедійних освітніх засобів в процесі самонавчання (друковані, аудіо -, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж); Форми поточного контролю Модульна контрольна робота, контрольне тестування, розробка конспекту заняття, підготовка творчих завдань, мультимедійних презентацій
Спеціальність 012 Дошкільна Освіта	Загальна кількість годин		
Освітній рівень Бакалавр	<i>Денна</i> 90	<i>Заочна</i> 18	
	Лекції:		
	22	4	
Статус дисципліни Вибіркова	Семінарські (практичні) заняття:20		
	20	6	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом <u>2</u> (2020)	Лабораторні заняття:		
	-	-	
Семестр <u>IV</u> (денна форма)	Індивідуальна робота:		
	-	-	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: <u>2 год.</u> - самостійна робота	48	65	
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:61/48		
Мова навчання– українська			Форма підсумкового контролю Залік
Передумови навчання <u>дошкільна педагогіка,</u> <u>дитяча психологія,</u>			

2. Пояснювальна записка

Програма вибіркової навчальної дисципліни «**Культурно-дозвілєва діяльність дітей**» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки фахівців освітнього рівня «6.010101 Дошкільне виховання (бакалавр)», галузі знань «01 Освіта», спеціальності «012 Дошкільна освіта».

Предмет вивчення навчальної дисципліни - організація дозвілля дітей, скерованого на розвиток та виховання особистості. Відомо, що ці процеси найбільш плідно відбуваються у вільній, невимушеній атмосфері, у спілкуванні, різноманітній діяльності. Отже, правильна організація дозвілєвої діяльності дітей вимагає цілеспрямованого управління з боку педагогічних кадрів, якими є вихователі ЗДО

Міждисциплінарні зв'язки: історія, філософія, культурологія, педагогіка загальна та вікова, соціологія культури, соціологія дозвілля дітей, технології культурно-дозвілєвої діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Основи культури особистості дитини
2. Педагогіка дозвілля
3. Менеджмент культурно-дозвілєвої діяльності дітей

Метою викладання навчальної дисципліни «**Культурно-дозвілєва діяльність дітей**» є формування професійної компетентності майбутніх педагогів в галузі організації культурно-дозвілєвої діяльності дітей в сучасних умовах.

Основними завданнями вивчення дисципліни «**Культурно-дозвілєва діяльність дітей**» є:

- **Завдання дисципліни**

- сформуванню систему теоретичних знань в галузі організації та проведення культурного дозвілля дітей: актуалізувати знання з історії, філософії, культурології, педагогіки, соціології, що сприяють розумінню сутності та

специфіки сучасної культурно-дозвілєвої діяльності сім'ї, ЗДО, школи, позашкільних закладів, системи додаткової освіти;

- ознайомити з інноваційним досвідом функціонування вітчизняних та зарубіжних закладів культурно-дозвілєвої сфери;
- формувати готовність студентів використовувати технології культурно-дозвілєвої роботи з дітьми та сім'ями, а також розвивати на цій основі здатність вирішувати професійні завдання;

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>знати: сутнісні риси та відмінності культурно-дозвілєвої діяльності дітей та сімей з дітьми; залежність цих відмінностей від вікових, соціально-демографічних, статусних, економічних, екологічних та інших чинників;</p> <p>вміти: аналізувати та методологічно обґрунтовувати вибір та застосування форм культурно-дозвілєвої роботи з дітьми</p>	<p><i>усвідомлення</i> студентами необхідності культурного розвитку людини; розуміння особливостей і механізмів культурно-дозвілєвої діяльності дітей та сімей з дітьми;</p> <p><i>готовність</i> здійснювати кваліфіковане управління нею.</p>
	<p>знати: особливості реалізації культурно-дозвілєвої діяльності дітей в сучасних умовах</p> <p>вміти: впроваджувати передовий досвід такої роботи у власну практику; генерувати ідеї з удосконалення форм культурно-дозвілєвої роботи з дітьми та сім'ями.</p>	<p><i>Готовність</i> практично втілювати набуті знання у сучасних умовах суспільного дошкільного виховання.</p>

3. Тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/3 кредитів ECTS.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	Інд	с.р.
1	2	3	4			
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Основи культури особистості дитини						
Тема 1. Дитинство як феномен культурного розвитку	10	2	2			4
Тема 2. Культурно-дозвіллева діяльність як задоволення культурних потреб	10	2	2			3
Тема 3. Історичний аспект проблеми вільного часу дітей	10	2	2			4
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6			11
Змістовий модуль 2. Педагогіка дозвілля						
Тема 4. Вплив організованого вільного часу на особистість дитини	8	2	2			4
Тема 5. Роль сім'ї в культурно-	8	2	2	2		4

дозвіллевій діяльності дітей						
Тема 6. Вікові особливості дітей та їх дозвілля	8	2	2			4
Тема 7. Зміст КДД дітей – розвиток їх творчих здібностей	8	2	2			4
Тема 8. Педагогічна майстерність в організації КДД дітей	8	2	2			4
Разом за змістовим модулем 2	40	10	10			20
Змістовий модуль 3. Менеджмент КДД дітей						
Тема 9. Соціально-педагогічний маркетинг в організації культурного дозвілля	10	2	2			6
Тема 10. Управління та самоуправління дозвіллевою діяльністю дітей	10	2	2			6
Разом за змістовим модулем 3	20	4	4			12
Усього годин	90	20	20			43

4. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Змістовий модуль 1. Основи культури особистості дитини

Теми модуля розраховані на ознайомлення студентів з особливостями періоду дитинства, з історичними змінами у ставленні до нього як культурного феномену протягом розвитку людства. Також розглядаються питання історичного розвитку проблеми вільного часу дітей та загальні можливості вільного часу в задоволенні культурних потреб людини.

Змістовий модуль 2. Педагогіка дозвілля

Теми цього модуля скеровані на вивчення проблем педагогічних впливів в процесі проведення культурного дозвілля. Досліджуються особливості дозвілля в різні вікові періоди розвитку дітей, а також роль сім'ї та закладів культури в цьому розвитку. Особлива увага приділяється проблемам змістовності культурно-дозвіллевої діяльності та педагогічної майстерності в її організації.

Змістовий модуль 3. Менеджмент культурно-дозвіллевої діяльності дітей

Модуль присвячений практичним питанням управління та самоуправління в дозвіллевій діяльності дітей та сімей. Розглядаються можливості маркетингу в дозвіллевих закладах, школах, позашкільних установах.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Тести, бліц-опитування, письмові роботи, оцінювання самостійної роботи студентів.

6. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік проводиться в усній формі у вигляді комбінованих тестів відповідно до переліку питань.

7. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Рекомендована література

Основна:

1. Анджейчак А. Психолого-педагогічні умови формування творчої особистості дитини в освітньо-виховних закладах/А. Анджейчак// Обдарована дитина. - 2000. - №5. - С.8-13.
2. Балл Г.О. Про визначальні характеристики здібностей і принципи їх врахування у навчально-виховній роботі / Г.О. Балл // Психологія. - К.: Дніпро, 1992. - Вип.32. – С. 20-27.
3. Банько Н.В., Сечина Л.И., Отачук Г.И. Развиваем творческое мышление младших школьников/ Н.В. Банько, Л.И. Сечина, / Г.И. Отачук //Педагогічна скарбниця Донеччини. – 1998. - №2. – С. 4-5.
4. Баранов А.А. Развитие творческих способностей у младших школьников в изобразительной и игровой деятельности / А.А. Баранов // Развитие творческих способностей студентов и школьников на занятиях изобразительным искусством.: Межвузовский сборник научных трудов - Ростов-на-Дону, 1986. – С.115-123.
5. Барко В., Панок В., Лазаревський С. Психолого-педагогічна діагностика творчого потенціалу особистості учня в навчально-виховному процесі: Методичні рекомендації. /В. Барко, В. Панок, С. Лазаревський. - Тернопіль, 2000. - 85 с.
6. Барко В., Тютюнников А. Як визначити творчі здібності дитини?/ В. Барко, А. Тютюнников.- К., 1991. – 79 с.
7. Берека В. Роль позашкільних закладів у формуванні творчої особистості/В. Берека//Педагогічний вісник. – 1997. - №2. – С. 6-7.
8. Бех І.Д. Виховання особистості/ І.Д. Бех // У 2 к. Кн. 2.– К.: Либідь, 2003.– 342 с.
9. Богоявленская Д.Б. Пути к творчеству / Д. Б. Богоявленская. – М.: Знание, 1981. – 96 с.

10. Борисова О.О. Формування творчих здібностей молодших школярів у процесі музичної навчально-ігрової драматизації: Автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед.наук/ О.О. Борисова//Український державний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова - К., 1994 - 20 с.
11. Венгер Л.А. О развитии познавательной способности ребёнка). Монография /под. ред. Л.А. Венгера//Науч.-исслед. дошкольного воспитания Акад. пед. наук СССР. –М.: Педагогика, 1986. – 224 с.
12. Ветлугина Н.А. Развитие музыкальных способностей дошкольников /Н.А. Ветлугина. - М.: Издательство Акад. пед. наук РСФСР, 1958. – 248 с.
13. Вільга І. Врахування сталих індивідуальних рис особистості як аспект гуманізації навчання і виховання/І. Вільга // Педагогіка і психологія, 1998.– № 2.– С. 61-67.
14. Возрастные и индивидуальные особенности младших подростков / Под ред. Д.Б.Эльконина и Т.В.Драгуновой.- М.: Просвещение, 1967 - 360 с.
15. Волобуєва Т.Б. Розвиток творчої компетентності школярів/ Т.Б. Волобуєва // Управління школою. - Харків, 2005. - 110 с.
16. Волкова Н.П. Педагогіка/Н.П. Волкова. – К.: Академія, 2002.– 575 с.
17. Глобчак В. Особистісно орієнтоване навчання і виховання молодших школярів на уроках у початковій ланці / В. Глобчак // Рідна школа, 2004.– № 4.– С. 19-20.
18. Гололоб С.В. Уроки фантазії/С.В. Гололоб //Школа життєтворчості особистості:Науково-метод. збірник – УСДОК, 1995 - 480с.
19. Голуб Т. Виховуємо обдарованих дітей (Батьківський катехізис, або Закони розумно-організованого сімейного виховання школярів)/Т. Голуб // Завуч. - 2004. - №22. - С.47-53.
20. Григоренко Г.И. Игра как средство развития детского творчества /Г.И. Григоренко//Розвиток творчої особистості в системі безперервної освіти: Зб. наук. пр. – Запоріжжя, 1995. – С. 72-75.

21. Григорьева Г.Г. Игровые приёмы в обучении дошкольников изобразительной деятельности /Г.Г. Григорьева. - М.: Просвещение, 1995. - 63 с.
22. Григорьева Г.Г. Система игровых приёмов в обучении изобразительной деятельности детей 5-го года жизни: Автореф. дис. на соискание наук. степ. канд. пед.наук /Г.Г. Григорьева //НИИ дошкольного воспитания. - М, 1983. - 24 с.
23. Гуревич К.М. Индивидуально-психологические особенности школьников /К.М. Гуревич. – М.: Знание, 1988.– 80 с.
24. Гурець Н.Т. Педагогічні умови розвитку творчої активності молодших школярів у гуртковій роботі: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук/ Н.Т. Гурець //Харківський держ. пед.університет ім. Г.С.Сковороди – Харків, 1994. - 25 с.
25. Інтелектуальні ігри в початковій школі // Упоряд. Ю.Є. Бардакова. - Х.: Вид. група "Основа", 2005. - 192 с.
26. Ірклієнко В.С. Естетичне виховання молодших школярів засобами народних свят/ В.С. Ірклієнко //Духовний розвиток особистості засобами мистецтва. Част. I-II. - Чернігів – С.89-91.
27. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання/С.Г. Карпенчук. – К.: Вища школа, 1997.– 304 с.
28. Ключина Н.В. Когдаинтересно и весело/Н.В. Ключина // Педагогічна Сумщина. – 1997.- №1. - С. 33-34.
29. Кобзарь Б.С. Внеурочная воспитательная работа в школах и в группах продленного дня / Б.С. Кобзарь. – К.: Рад. школа, 1988. – 309 с.
30. Кремень В. Освіта в Україні: стан і перспективи розвитку / В.Кремень // Неперервна професійна освіта. Теорія і практика. - К., 2001. - Вип.4. – С. 7-18.
31. Крюкова Д. До проблем удосконалення навчально-виховного процесу в навчальному закладі/Д. Крюкова // Рідна школа. – 2003.–№ 8.– С. 10-11.

32. Кутьев В.О. Внеурочная деятельность школьников. Пособие для классных руководителей / О.В. Кутьев. – М.: Просвещение, 1988. – 287 с.
33. Леонтьев А.А. “Научите человека фантазии...”(творчество и развивающее образование) /А.А. Леонтьев//Вопросы психологии. – 1998. - №5. –С.82-85.
34. Литвиненко С.А. Українська народна казка як засіб розвитку творчості молодших школярів/С.А. Литвиненко//Розвиток творчої особистості в системі безперервної освіти: Зб. наук. пр. – Запоріжжя, 1995. – С. 79-83.
35. Литвинова Н.І. Деякі аспекти підготовки учнівської молоді до творчої діяльності/Н.І. Литвинова// Еколого-натуралістична творчість: Наук.-метод. зб. - К., 2000. - Вип.1. – С. 13-21.
36. Литвинова Н.І. Підготовка майбутніх педагогів для роботи з обдарованою молоддю/Н.І. Литвинова//Теоретичні і методичні проблеми підготовки профшколи до впровадження інноваційних та інформаційних технологій навчання. - К., 2001. - 253 с.
37. Локарева Г.В., Трунова Е.Ф. Воображение как элемент в развитии творческих способностей/ Г.В. Локарева, Е.Ф. Трунова //Формування творчої особистості: проблеми і суперечності: Зб. наук. праць – Запоріжжя, 1995. – С. 93-99.
38. Лук А.Н. Психология творчества / А.Н. Лук. - М.: Наука, 1978. - 128 с.
39. Моляко В.А. Творческая одарённость и воспитание творческой личности /В.А. Моляко. – К.: Знание, 1991. – 20 с.
40. Моляко В.О. Психологическая система тренинга конструктивного мышления /В.О. Моляко //Вопросы психологии. - 2000. - №5. – С. 136-141.
41. Никитин Б.П. Ступеньки творчества или Развивающие игры / Б.П. Никитин.– М.,1990. - 158 с.
42. Паламарчук В.Ф. Як виростити інтелектуала?: Посіб. для вчителів/В.Ф. Паламарчук. – К.: Знання, 1999. – 112 с.
43. Педагогические игры :Уч. пособие. - Пермь: ПГПИ, 1991. – 104 с.
44. Пономарёв Я.А. Психология творчества и педагогика /Я.А. Пономарев. - М.: Педагогика, 1976. – С. 29-33.

45. Приходченко К.І. Формування інтелекту учнів через розвиток їх творчих здібностей/ К.І. Приходченко//Педагогічна скарбниця Донеччини. – 1998. - №2. – С.4-5.
46. Развитие творческой активности школьников / Под ред. А.М.Матюшкина //Науч.-исслед. Институт общей и педагогической психологии Акад. пед.наук. СССР. – М.: Педагогика, 1991. – 160 с.:ил.
47. Савенков А.И. Основные подходы к разработке концепции одарённости /А.И. Савенков // Педагогика.– 1998. - №3.- С.24-29.
48. Сафонова О.М. Навчає гра/ О.М. Сафонова//Школа життєтворчості особистості: Науково-метод. збірник.- УСДОК,1995.- С. 144-148.
49. Серапулова Є. Виховання обдарованої дитини/ Є. Серапулова // Початкова школа. - 2000. - №2. - С.3-5.
50. Селиванов В.С. Основы общей педагогики: Теория и методика воспитания. Учебпособие для студ. высш. пед. учеб. зав. /Под. ред. В.А. Сластенина. – М.: «Академия», 2000. - 295 с.
51. Сігітов О. Навчання і виховання обдарованих дітей/О. Сігітов // Початкова школа. - 1993. - №10. – С. 2-10.
52. Сулаєва Н. Мистецька гра в початковій школі/ Н. Сулаєва//Шлях освіти. – 2000. - №1. – С.31-33.
53. Сущенко Т.І. Позашкільна педагогіка/ Т.І. Сущенко. - К., 1996. - 143 с.
54. Теличко Н.В. Американський досвід роботи з обдарованими дітьми можна використати в Україні/ Н.В. Теличко // Обдарована дитина. - 2005. - №10. - С.27-35.
55. Терещенко І.І. Творчість та педагогіка завжди разом/І.І. Терещенко//Педагогічна робота. – 1999. - №1. – С. 6-8.
56. Універсальні інтелектуальні ігри. Педагогічна академія пані Софії. // Упоряд. Ю.Є. Баракова. - Х.: Вид. Група "Основа", 2005. – 32 с.
57. Фіцула М.М. Педагогіка/М.М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2003.– 527 с.

58. Хохліна О. Методика формування загальних інтелектуальних здібностей дитини /О. Хохліна// Практична психологія і соціальна робота. - 2000. - №6. - С.23-25; №7. - С.31-35.
59. Чернишова Д. Організація роботи з обдарованими учнями/Д. Чернишова // Обдарована дитина. - 2001. - №7. - С.4-7.

Додаткова:

1. Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. Дозвіллєзнавство: Навч. посібн./В.Й. Бочелюк, В.В. Бочелюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
2. Воловик А., Воловик В. Педагогіка дозвілля/А. Воловик, В. Воловик. – Харків, 1999. – 89 с.
3. Горбачова И. И., Каменев А. В. Деятельность клубов: Аналитический обзор/И.И. Горбачова, А.В. Каменев. – М.: ГИВЦ МК РФ., 1994. – 35 с.
4. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка родинного виховання. Навчальний посібник/А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання, 2006. – 324 с.
5. Форми організації дозвілля дітей та молоді: Метод. матеріали до тренінгу / За заг. ред. І. Зверєвої. – К.: Науковий світ, 2004. – 58 с.

Орієнтовні питання до заліку

1. Специфіка соціокультурного менеджменту стосовно дитинства.
2. Поняття дитинства.
3. Історичний досвід організації дозвілля дітей.
4. Основні ознаки та функції вільного часу дітей та підлітків.
5. Особливості в проведенні дозвілля молодших школярів.
6. Особливості проведення дозвілля дошкільнят.
7. Особливості проведення дозвілля підлітків.
8. Типи культурно-дозвілдової сфери сім'ї.
9. Вплив вільного часу на становлення особистості.
10. Самоврядування у сфері вільного часу.
11. Роль народної гри в розвитку особистості дитини.
12. Сучасні інституційні форми проведення вільного часу дітей та сімей.
13. Методика організації вільного часу дітей та підлітків.
14. Поняття про педагогіку дозвілля.
15. Основні вимоги до менеджера в сфері дитячого дозвілля.
16. Педагогічна майстерність фахівця в сфері організації дитячого дозвілля.
17. Функції дитячого клубу за місцем проживання.
18. Робота керівника в дитячому художньому колективі.
19. Дитячі гуртки та їх роль в становленні особистості дитини.
20. Масові, групові та індивідуальні форми роботи дитячих дозвіллових закладів (бібліотеки, театри та ін..)
21. Значення Центрів соціально-психологічної підтримки дітей та підлітків.
22. Організація дитячого та підліткового дозвілля за кордоном.
23. Гра як механізм саморозкриття та самовиховання дітей.
24. Сучасні ігрові технології та ігромайстерність.
25. Підліткові ігри як процес моделювання світу.
26. Розвиток творчих здібностей дитини в сфері дозвілля.
27. Вплив гри на її учасників.
28. Поняття соціально-етичного маркетингу в сфері дитячого дозвілля.

29. Культурні потреби та їх розвиток.

30. Форми роботи з різними дитячими аудиторіями.

